

Obsah

Předmluva 7

(M. Svoboda)

Kapitola 1. Co je to agrese? 9

Potíže s definicí. Druhy agrese. Související pojmy. Pracovní definice agrese.

Kapitola 2. Biologické předpoklady agrese 15

Heredita. Chromozomální poruchy. Hormony. Neurofyzilogické mechanizmy, mozek a agrese. Neurotransmitery. Moyerův model fyziologie agrese. Vliv běžných drog na agresi.

Kapitola 3. Agrese a emoce 29

Nabuzení. Agrese a frustrace. Nabuzení jako zdroj agrese v souvislosti s každodenním stresem. Frustrace a negativní afekt. Transfer excitace a emoce hněvu. Omezení výkladu agrese pomocí přenosu excitace. Hněv jako expresivněmotorická reakce. Hněv, smutek a deprese. Hněv jako sociální konstrukce. Primitivní hněv. Psychotický hněv. Model afektivní agrese.

Kapitola 4. Kognice, sociální učení a agrese 47

Kognitivní scénáře. Intelektové kompetence. Fantazie. Přisouzení motivu jednání a následná agrese. Porozumění ubližujícímu jednání: atribuce záměru, atribuce motivu, atribuce předvídatelnosti, úsudky o morálních či kulturou schvalovaných normách. Frustrace a útok. Záměr agresora. Informace a agrese. Interpretace negativního afektu. Rozhodovací strategie a agrese. Agrese naučená pozorováním a přímou zkušeností.

Kapitola 5. Agrese a morálka 57

Morální usuzování a agrese. Hodnoty a agrese. Hněv jako výraz mravní zralosti. Morální vyvážanost. Morální ospravedlnění. Eufemistické označování. Výhodné srovnávání. Přenesení odpovědnosti. Rozptýlení odpovědnosti. Nevšímavost k důsledkům. Dehumanizace. Přisuzování viny.

Kapitola 6. Náchylnost k agresi 69

Emocionálně reaktivní typ násilníka. Instrumentální typ násilníka. Násilníci nadměrně kontrolující svoje agresivní impulzy. Lidé mající potěšení z krutosti. Psychopatická osobnost. Deskriptivní typologie agresorů. Hostilní atribuční chyba. Osobnost typu A. Místo kontroly. Vztah k pohlaví a věku.

Kapitola 7. Jedinec ve skupině a agrese 81

Dav. Kritika skupinové mysli. Změna norem v davu. Deindividuace a agrese. Interakční výklad skupinové agrese. Agrese sportovních diváků. Výklad skupinové agrese jako reakce na frustraci. Mezirasová agrese.

Kapitola 8. Vliv médií na agresi	90
Různé výklady přenosu agrese z média na jedince: observační učení a agrese, snížení kontroly, sociální srovnávání, identifikace s agresorem, realismus pozorovaného násilí, oživení scénáře násilí, „nabití“ agresivních asociací, normativní hodnocení násilí, symbolická katarze, vedlejší efekt sledovaného násilí, arousal navozený médii a agrese, návyk na pozorovanou agresi, agresivita a preference médií. Experimenty v přirozených podmínkách. Longitudinální studie pozorovaného násilí. Masmedia a agrese v přirozených podmínkách. Virtuální realita a agrese. Vliv násilí v televizi na agresivní chování: Pochybnosti či přesvědčivé důkazy?	
Kapitola 9. Agrese a pornografie	106
Mýtus znásilnění: Narušení inhibičního filtru agrese. Pravděpodobnost znásilnění. Hedonická hypotéza. Vliv pornografie na psychosexuální vývoj.	
Kapitola 10. Sexuální násilí	110
Rozdíly v pojetí sexu u mužů a žen. Sexuální motivace. Sexuální násilí a moc. Preference fyzického násilí. Atraktivita oběti. Sexuální násilí vůči známé ženě. Sexuální scénáře. Chybná komunikace o ženském sexuálním zájmu. Kulturou ovlivněné mýty o sexuálním násilí. Feministický přístup k sexuálnímu násilí. Typologie sexuálních násilníků.	
Kapitola 11. Agrese jako kriminální problém	123
Rizikové skupiny. Subkultury násilí. Příležitost. Zablokovaná příležitost. Násilí jako svěpomoc. Formální kontrola. Neformální kontrola. Vnitřní kontrola. Psychologické profily násilníků. Psychika mnohonásobného vraha. Slídění.	
Kapitola 12. Traumatizace násilím	137
Osudový trojúhelník násilí. Mýtus hrdiny. Autorita. Média.	
Kapitola 13. Zvládání agrese	147
Trest: anticipace trestu, skutečný trest. Katarze. Expozice neagresivnímu modelu. Kognitivní techniky kontroly agrese. Navození inkompatibilních odpovědí. Trénink v sociálních dovednostech. Společenské prostředky tlumící agresi.	
Literatura	162
Jmenný rejstřík	188
Výběrový věcný rejstřík	197
Summary	202
Poznámka autora	204